



# KOCĒNU VĒSTIS

Nr. 11

1995. gada novembris

Cena 5 santīmi

## Novembra atceres

VALDEMĀRS ANCĪTIS

Kopš senām dienām novembris latviešiem ir Mārtiņdienas mēnesis. Taču jaunākajos laikos Mārtiņdienu (10. novembris), kā arī Mārtiņvakaru (9. novembra vakaru) aizņemojis vairākas visai svarīgas vēsturisku notikumu atceres.

Pirmā no tām – 7. NOVEMBRIS, ko vēl nesen svinējām kā «Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas» atceres dienu. Nu 7. novembris mums vairs nav svinamdienu. Un, ja katrā ziņā mēs 7. novembrī gribētu saistīt ar kādu Latvijas Republikai nozīmīgu notikumu, tad tas būtu 1922. gada 7. novembris – diena, kad sanāca neatkarīgās Latvijas I Saime.

Zinot, ka neatkarīgās Latvijas Satversmes Sapulce sanāca 1920. gada 1. maijā, tādat datumā, kas sakrīt ar starptautiskajiem strādnieku svētkiem, varam minēt, ka arī 7. novembris par Saimeas sanāksmes dienu nebūs izvēlēts nejauši. Tas taču savukārt sakrīt ar t.s. Oktobra revolūcijas datumu.

Jau sacīju, ka 7. novembris mums nav svinama diena. Vairs nav. Un tomēr tas ir datums, kam Latvijas vēsturē ir un paliek sava nozīme.

Triju Eiropas ķeizervalstu – Krievijas, Vācijas un Austrumungārijas – sabrukums I pasaules kara iznākumā un divas revolūcijas (Krievijā un Vācijā), tie bija vēsturiskie priekšnosacījumi tam, ka Eiropā isā laikā radās vai atjaunojās vesela rinda valstu: Somija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Čehoslovākija, Ungārija, Austrija, Dienvidslāvija.

Šīs valstis nebūtu radušās (vai atjaunojušās), ja nebūtu būtiskā priekšnosacījuma – triju ķeizervalstu sabrukuma. Bet Krievijas sabrukumu izcēlme abas 1917. gada revolūcijas – Februāra un Oktobra revolūcija (pēdējo daudzi vēsturieki tagad dibināti dēvē nevis par revolūciju, bet par apbrīvumiem).

Jukums Vācietis, rakstīdams par tālāka notikumiem, vairākkārt uzsvērt atgādina,

ka bez 1917. gada oktobra Latvijas neatkarība nebūtu ne iespējama, ne pat domājama. Lai kāda vara valdītu Krievijā, neviena neatteikto no pieejas Baltijas jūrai, no Latvijas, no Baltijas. Vienīgais izņēmums toreizējās apstākļos – sabrukusās impērijas mantiniece Padomju Krievija, kas bija spiesta uz laiku no Baltijas atteikties.

Šis ir viens no vēstures paradoksiem: diena, ar kuru Krievijai sākās padomju jūga septiņdesmitgade, deva – kaut uz laiku – brīvību veselai rindai Austumciropas valstu, arī Latvijai.

Vēsturiski svarīgs ir arī 11. NOVEMBRIS.

1918. gada 11. novembrī Francijā, Kompejē tika parakstīts tā sauktais Kompejē pamiers – beidzās I pasaules karš. Uzvarēja Antantes valstis – Anglija, Francija un to sabiedrotie, zaudētājs bija Vācija, Austrumgārija un to sabiedrotie. 11. novembris tādējādi, pirmkārt, ir I pasaules kara un šai karā kritušo atceres diena. Mums tādat 11. novembrī jāatceras latvieši I pasaules kara dalībnieki, galvenokārt vecie latviešu strēlnieki.

Bet 1918. gadā karš beidzās tikai Rietumos. Bijušās Krievijas impērijas teritorijā ciņas vēl turpinājās (Pilsotņu karš Krievijā). Izveidojās vairākas patstāvīgas armijas, kas karoja dažādos Krievijas novados pret jauno padomju varu – Deņikina, Judeiča, Kolčaka, Vrangeļa u.c komandieru vadībā. Līdzīga armija saformējās arī Latvijā. To vadīja bijušais kara armijas virsnieks Bermonts-Avalovs. Viņa vienībās cīnījās gan krievu baltgvardi, gan vācieši, bet nav ziņu, ka starp tiem būtu arī kāds latvietis, lai gan teorētiski šāda iespēja nebūtu izslēdzama. Nav nekādu šaubu, ka arī Bermonts-Avalovs – tāpat kā viņa «kolēģi» Krievijā – sapoja par lielām lietām, par Krievijas iekarošanu. Taču tas šķita esam nedaudz tālākas nākotnes uztuvums. Pagaidām bermontieši karoja par

pietiecīgā un reālāku mērķi – par Baltijas pakļaušanu.

Pulkveža (vēlākā ģenerāļa) Jāņa Baloža vadītā toreizējā pilsoniskās Latvijas armija, vēl vairāk – visa Latvijas tauta cēlās cīņai pret paverdzinātājiem. Un 1919. gada 11. novembris bija tā diena, kad latvieši bermontiešus sakāva pie Rīgas, bet pēc tam izvājāja arī no Zemgales un visas Latvijas. Pavisam ciņās pret Bermonta-Avalova avantūru latviešiem nācās zaudēt 743 vīrus – 57 virsniekus un 686 karavīrus.

11. novembris tādat svinams arī kā atcere ļoti nopietni vērtējamai jaunās Latvijas valsts uzvarai pār bermontiešu skaitlisko pārspēku. Šī uzvara nozīmīga ne vien Latvijas neatkarībai, bet arī Lietuvai un citām kaimiņvalstīm, arī tolaik vēl tikai topošajai padomju iekārtai Krievijā, jo nav šaubu – nostiprinājies Latvijā, Bermonts būtu kļuvis jo bīstams Padomju Krievijai. Bet ir 11. novembrim vēl trešā nozīme. 1919. gada 11. novembrī uzliktojams par Latvijas augstākā militārā apbalvojuma – Lāčplēša kara ordeņa – dibināšanas dienu. Šim ordenim bija trīs šķiras, un to piešķīra gan Latvijas Republikas armijas, gan bijušo latviešu strēlnieku pulku karavīriem. Ar šī ordeņa I šķiru apbalvoti 7 ārvalstnieki un 4 latviešu karavīri (pulkveži O. Kalpaks un F. Briedis, ģenerāļi J. Balodis un K. Berķis). Ar II un III šķiru apbalvoto kopskaits pārsniedz divus tūkstošus.

Pati izcilākā diena novembrī – 18. NOVEMBRIS. (Ilgus gadus šo datumu lika aizmirst. Pat vēl pašā jaunākajā «Latvijas PSR vēstures» izdevuma (1986. gads!) hronoloģiskajā tabulā minēts, ka 1918. gada 18. novembrī «Rīgā notiek LSD XVII konference», bet nekas nav sacīts, par to, ka tai pašā laikā un tai pašā Rīgā, tagadējā Nacionālā teātra telpās proklamēta Latvijas Republika, tā pati Latvijas republika, kas pastāvēja līdz 1940. gada vasarai, tādat 22. gadus.

## LĀČPLĒŠA DIENAI – SACENSĪBAS KOCĒNU SKOLĀ

8. novembrī Kocēnu skolas apkārtnē notika šķēršļu pārvēršanas sacensības «Strēlnieka taka» jaunsargiem, skautiem un citiem skolēniem. Dalībniekiem bija jāpārvar šķēršļi: «minu lauks», purvs un citi. Vajadzēja izmantot virves, šaut mērķi ar pneimatiskajām šautenēm. Piedalījās ap 60 dalībnieku. Bija arī meitenes un ciemiņi no Viesturskolas skautiem.

Par šo sacensību organizēšanu liels paldies sakāms zemessargu 22. bataljona 4. rotas vīriem. Cerams, ka šādi pasākumi Kocēnos kļūs tradicionāli.

## VAR TIKT PIE LATIEM

PAR ZEMES KOMPENSĀCIJAS  
SERTIFIKĀTU DZĒŠANU,  
ATMAKSĀJOT TOS SKAIDRĀ NAUDĀ

Ši atmaksāšana notiks atbilstoši Ministru Kabineta 1995. g. 18. jūlija noteikumiem Nr. 230. Tie nosaka, ka kompensācijas sertifikātus dzēsīs, izmaksājot Ls 28 par katru sertifikātu par zemi lauku apvidos tikai trijos gadījumos:

1. Bijušajiem zemes īpašniekiem (nevis bijušo īpašnieku mantiniekiem\*), kuri kompensāciju ir pieprasījuši līdz 1992. gada 31. decembrim.

2. Bijušajiem zemes īpašniekiem un viņu pirmās šķiras mantiniekiem (laulātais, bērni un bērnu bērni), kuri pieprasījuši zemi līdz 1991. gada 20. jūnijam un kuri ierakstīti neapmierināto zemes pieprasītāju sarakstā.

3. Bijušo zemes īpašnieku – politiski represēto personu pirmās šķiras mantiniekiem, ja viņi ir politiski represētie un līdz 1992. g. 31. decembrim ir pieprasījuši kompensāciju.

Naudu izmaksās banka, kurā sertifikātu īpašniekiem atvērts konts, šādos termiņos:

● bijušajiem zemes īpašniekiem – līdz 1997. gada 31. decembrim;

● bijušo zemes īpašnieku pirmās šķiras mantiniekiem

– līdz 1999. gada 31. decembrim; šai grupai atmaksāšana sāksies tikai pēc tam, kad būs atmaksāti kompensācijas sertifikāti visiem bijušajiem zemes īpašniekiem, kas uz šādu atmaksu pretendē.

Personām, kurām ir tiesības un vēlēšanās saņemt kompensāciju par zemi naudā, jāraksta pieteikums pagasta padomei. Pieteikuma formu lūdzam saņemt pagasta padomē. Pieteikumi iesniedzami vai nosūtāmi pa pastu līdz 1995. gada 31. decembrim. Pirms pieteikuma rakstīšanas vēlreiz labi apdomājiet savu atbilstību minētajam grupam, jo pēc pagasta Zemes komisijas datiem šādu cilvēku mūsu pagastā ir ne vairāk kā septiņi.

\* PIEZĪME. Šo kompensāciju ir tiesības saņemt arī pirmās šķiras mantiniekiem, ja bijušais zemes īpašnieks pēc kompensācijas piešķiršanas ir miris.

Informācija sagatavota pēc «Lauku Avizes» 1995. gada 8. septembra publicētā Andreja Aizkalna raksta, un pēc 1995. gada 5. oktobra grozījumiem Likumā «Par zemes privatizāciju lauku apvidos».

## Zemessargu mācību mobilizācija

29. oktobrī notika rajona zemessargu kārtējā mācību mobilizācija, kurā piedalījās arī mūsu pagasta zemessargi. Laikā sapulcējās visi mūsējie, izņemot tos, kas pildīja dienestu uzdevumus.

Zemessargiem vajadzēja praktiskās nodarbības pārbaudīt un atbrūnot likumpārkāpējus automašīnās. Notika arī sacensības šaušanā ar kaujas ieročiem un virves vilkšanā.

2. novembrī šaušanas sacensības notika arī Kocēnu zemessargu grupai. Labākie šāvēji grupā bija Imants Ardavs un Jānis Liepiņš.

## TOŽIEŠI – AKTĪVI

7. novembrī notika Kocēnu doktorāta izbraukums uz potēšanu Tožās. Jauzēte Tožu iedzīvotāju augstā aktivitāte: uz potēšanu ieradās 48 cilvēki.

Pagasta padome pateicas arī Sandrai FRĒLIHAS kundzei par telpām un par palīdzību pasākuma organizēšanā.

18. novembrī pl. 17.00  
KOCĒNU TRADĪCIJU ZĀLĒ  
notiks  
**SVĒTRU KONCERTS.**  
Ar svētku programmu (dziesmas, mūzika, latviešu dzejnieku dzeja) viesosies ANDRIS KĀRKLIŅŠ (flamenco ģitārists).  
Ieeja brīva

Sveicot visus Latvijas Valsts svētkos, Kocēnu pagasta padome cer, ka neviens pie savas mājas un visur citur, kur tas vajadzīgs, nebūs aizmirsis izlikt Valsts karogu.

## PAGASTA PADOMES SĒDE

25. OKTOBRĪ

♦ Izskatīja jautājumu par meža patvaļīgu izciršanu «Zilēs» un nolēma dot iesniegumu prokuroram un virsmēzniecībai.

♦ E. FREIMANEI «Meirēnos» izvirzīts jautājums par nelikumīgu būvniecību, jo viņai nav nepieciešamie īpašumu apliecinājošie dokumenti.

♦ Nolēma, ka pagastā pirmās mājas, ko privatizēs, būs VTU mājas, «Rozītes», «Ratnieki» un «Cerības».

♦ Sakarā ar Brandeļa ezera intensīvu aizaugšanu pēc hidromeliiorācijas speciālistu ieteikuma ezers pa ziemu tiks nolaisīts, lai izsaldētu ūdensaugus. Pavasarī ezera līmeni pacels virs pašreizējā par 60 cm vairāk.

♦ Noteiktas ēku uzturēšanai nepieciešamās privātas pašvaldības un privatizētajām ēkām, garāžām Kocēnos un Rubenā.

♦ ZEMES LIETĀS  
♦ Izskatīja deputātu komisijas pārbaudes rezultātus par zemes sakoptybu pagastā. Nolēma sastādīt sarakstu publicēt «Kocēnu Vēstis» (Skat. «Briunumu lauks»).

♦ Piešķirta zeme lietošanā zemnieku saimniecībām līdz šādai kopplatībai: A. SAUKUMAM «BRĒMELEŠ» 17,85 ha, K. RIEKSTIŅAM «BĒRZOS» 17,2 ha, I. OPMANIS un G. OPMANEI «OPMANOS» 24,3 ha, E. FREIMANEI «SKUJIŅĀS» 15,7 ha.

○ Piešķirta zeme piemājas saimniecību paplašināšanai līdz sekojošai kopplatībai: J. PINNIM «DUKULOS» līdz 54,0 ha, J. UPĪTEM «MODRIŅOS» – 13,2 ha, M. TANČEREI, J. TANČERAM, I. TANČEREI «POLBRENČOS» – 2,0 ha, A. BALODIM «BIRZĒS» – 4,3 ha, G. BUKO «UPĪTES – I» – 4,25 ha (atceļot 28. septembra sēdes lēmumu, sakarā ar «Upiņu» zemes mantiniekā pretenzijām), J. GRIGORJEVAM «UPĪTES – 2» – 1,95 ha, P. VĪRAM «BOKĀS» 16,0 ha.

○ Atjaunotas īpašuma tiesības M. KARITONAI «VĪTELOS» ar apgrūtinājumu «Kūļu» mototrāsei 61,8 ha, S. LIEPIŅAI «ZĪLEŅOS» ar apgrūtinājumu līdz 1996. g. 1.

novembrim sakarā ar zemes nomu LKS «Kemna» 80,3 ha, I. OPMANIM «JAUNKALNOS» 27,8 ha.

○ Piešķirta zeme īpašumā par samaksu (sertifikātos): I. BRANTAM «GIETĒS» 3,5 ha, J. STRAZDIŅAM «SPRĪDĪŠOS – 2» 2600 kvadrātmētri, A. BALODIM «RENGĀTOS» 22,3 ha, A. STREIČAI «STRAUMĒS» 3,1 ha, S. ANTONEI, Avotu 3, – 2,3 ha, I. BLUKEI, Valmieras 15, – 0,8 ha.

○ Nolēma piešķirt K. KRIVENAI kompensāciju par zemi naudā kā vieniņajai, kuras dokumenti atbilda visam likuma (Skat. atsevišķu rakstu) prasībām. Dokumenti nosūtīti uz Rīgu, Finanšu ministrijai.



